

Amra Heljić

RELIGIJA I DROGA

Rezime

Historija droge je uvijek uzbudljiv i fascinirajući predmet istraživanja. Droga je stara koliko i čovječanstvo, razlika je samo u njenom korištenju. Nekada je korištenje droga bilo restriktivno i ograničavalo se na vodeće slojeve odraslih muškaraca, pri specijalnim ceremonijama, da bi pojačali pripadnost grupi. Danas se upotreba droge ne ograničava na odrasle nego se širi i među omladinu bez kontrole društva. Droga i muzika sve više okupljaju mlade u velike svetkovine i radosti podanika novog kraljevstva. Hodočašća narkomana na zajedničkom putu ka istoku zbližavaju hiljade mladih iz cijelog svijeta koji žure da u sjenci nekog budističkog hrama ili na plažama Goje dožive nirvanu, dosegnu stanje čistog duha i spokojstva .apsolutne ljubavi

a) Historijski prikaz razvoja droge

Preko stoljeća čovjekove opijenosti padao je veo mističnosti koji danas više nego ikad prije svojim avetinjskim lepršanjem budi znatiželju ili daje lažnu nadu onima koji su izgubili svoju istinu ili će je tek izgubiti na mračnim i surovim putevima droge.

Započeta u osvit prvih civilizacija i obavijena tajnom šamamskih obreda, igra *Homo Ludensa* psihotropnim supstancama nastavlja se i u

naše vrijeme na hladnim i otuđenim scenama svjetskih megalopolisa. Čovjek i droga zajedno pišu svoju dugogodišnju historiju i evoluciju sa nepromjenjivom činjenicom da je droga u svim vremenima donosila čovjeku blagodati vještačkog raja. Mnogobrojni su narodi iščezlih civilizacija poznavali, gajili i upotrebljavali mnoge biljke sa narkotičkim djelovanjem mnogo godina prije naše ere. Tako se opijum u Mezopotamiji spominje 5000-e godine prije nove ere. Iz asirskih i sumerskih medicinskih tekstova vidi se da su ovi stari narodi gajili kulturu maka i od njega spravljali opijum. U kineskim farmakološkim raspravama iz 2737. godine prije nove ere nalazimo izvještaj o marihuani i njenom djelovanju na čovjeka. U 12. stoljeću u Evropu drogu donose krstaši sa svojih ratnih pohoda. Bilo da je upotrebljavana u vjerskim ritualima i obredima ili kao ekscitans u borbi, droga je imala ogroman značaj u životu ljudi tog vremena, pa se u nekim iščezlim kulturama moglo govoriti o kultu droga. Među spomenicima naroda minojske civilizacije pronađen je kip boginje maka, dok je kultura Asteka po džunglama Južne Amerike ostavila mnogobrojne skulpture gljiva, koje su ovi narodi, očito, slavili i obožavali zbog njihovog halucinogenog djelovanja koje nisu mogli drukčije protumačiti nego kao "božiji dar". Polovinom 16. vijeka Pizzaro otkriva da narod Inka žvaće lišće koke, da bi ovaj običaj vrlo brzo prihvatili i njegovi vojnici. Od tada pa do danas na svom dugom putu kokain postaje jedna od najtraženijih droga na zapadnom narkomanskom tržištu. Droge su odavno probile granicu svojih domicila, tj. kultura koje su ih stvorile, definisale i učinile od njih ono što jesu. Napuštajući svoja kulturna ishodišta u svom ekspanzivnom širenju, droge su se u svom savremenom svijetu situirale u najširim razmjerima i prostorima tog svijeta, poprimajući kozmopolitsko značenje i stvarajući sada svoju kulturu - droga kao obilježje globalnog civilizacijskog poretka. Ovakvo širenje droga svijetom doprinijelo je očito i porastu dostupnosti, koja, opet, ne znači ništa bez želje pojedinca da je uzme. Narkomanija je skoro uvijek socijalni problem, medicinski postaje tek onda kad se jasno ispolji kao bolest.

b) Zabrana opojnih sredstava u islamu

"Šta kupiti za vikend: pivo, haš ili ekstazi?" - sve je češće pitanje koje postavljaju adolescenti prilikom svojih druženja. Adolescencija je izuzetno

dinamično i ranjivo razdoblje u razvoju svake ličnosti. U svom jezgru nosi proces individualizacije koji bi trebao da urodi pronalažanjem vlastitog identiteta i dosezanja visokog nivoa zrelosti, da pojedincu omogući nesmetani psihosocijalni rast i razvoj uz duboke psihološke transformacije. Ova jako osjetljiva razvojna etapa obuhvata period od zavisnog djeteta do zrele i nezavisne ličnosti. U ovoj etapi dubokih promjena adolescenti pod pritiskom socijalnih i kulturnih utjecaja, izloženi pritisku porodice, kulture i društva, traže nekog “trećeg” ko bi podržao i razumio njihove prohtjeve. Nažalost, taj neko “treći” u kome oni nalaze svog saučesnika gura ih u ambis. Droga i muzika sve češće okupljaju mlade u velike svetkovine i radosti podanika novog kraljevstva. Fenomen rok i pop-muzike pružiće muzičke izraze koji će ponijeti milione mladih u susret još neviđenom obliku komunikacije. Iza uskovitlanih svih ovih zbivanja iskrsnuće, ponekad u zastrašujućim razmjerama, sva očitost jedne patologije, sav užas narkomanije kao teške bolesti koja će ugrožavati živote jedne mladosti. Sve češći precizni i neugodni izvještaji iz policijskih dosjea i bolesničkih historija ukazuju na svu tragičnost bio-psiho-socijalne katastrofe bezbrojnih pripadnika ideologije “lijepih i mladih leševa”. Već dvadesetih godina našeg vijeka Amerika ima znatnih problema sa zloupotrebom droge uz popratnu pojavu narastanja kriminala i već tada je pokušana zabrana uvoza kokaina i koka-lišća u ovu zemlju. Prvi slučaj zloupotrebe droga kod adolescenata u našem gradu zabilježen je 1971. godine, a vezuje se za nekoliko rijetkih pokušaja mladića i djevojaka da uz sumnjive droge prihvate nešto od mnogo reklamnog materijala sa Zapada. Nažalost, danas je taj broj mnogo veći. Veliki broj mladih udaljio se od osnovnih principa vjerovanja, pustivši da ih zavede Samaritanac zlatnim teletom neurednih želja. Razum i pamet, dvije glavne odlike kojima je čovjek darovan i uzdignut iznad ostalih živih bića, su među glavnim temeljima islama, te iz tih razloga Allah dž.š. naređuje njihovo čuvanje, a zabranjuje upotrebu svega onog što razara ove dvije odlike. Postoje zabilježene predaje da su neki Arapi i prije islama odbijali konzumirati alkohol upravo zbog njegovih štetnih učinaka. Jedan od njih bio je Abdulah ibn Džudan i kad su ga upitali zašto ne pije alkohol, odgovorio je: “Neću da svojom rukom u se trpam ludost, pa da osvanem poglavicom svom narodu, a omrknem

ludom”. Zabrana alkoholnih pića odvijala se postepeno u tri perioda. Prvi ajet o zabrani alkoholnih pića bio je nakon dolaska Muhammeda, s.a.v.s., u Medinu jer su ljudi u tom periodu pili vino i koristili zaradu od kockanja, pa su pitali Allahovog Poslanika o tome, a kao odgovor na to pitanje Allah dž.š. objavljuje sljedeći ajet: “Pitaju te o vinu i kocki. Reci: “Oni donose veliku štetu, a i neku korist ljudima, samo je šteta od njih veća od koristi.”” (2:219). Na osnovu ovog ajeta ashabi su donijeli zaključak da nema velike štete u korištenju alkoholnih pića. Ebu Daud, Tirmizi, Hakem i Nesaji prenose od Alije ibn Ebi Taliba: “Bili smo na večeri Abdurahmana ibni Avfa, a on nas je, između ostalog, ponudio i vinom. Kad smo završili, nastupilo je vrijeme namaza i meni su ponudili da budem imam. U namazu sam pod utjecajem alkohola pogrešno proučio poglavlje El - Kafirun.” Zbog ovog događaja objavljen je prvi dio sljedećeg ajeta: “O vjernici, pijani nikako namaz ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate.” (4:43). S obzirom na to da su pojedinci i dalje nastavili dolaziti u pripitom stanju na namaz, Allah dž.š. sljedećim ajetom kategorično zabranjuje upotrebu svih opojnih pića: “O vjernici, vino i kocke i kumiri i strelice za gatanje odvratne su stvari i šejtanovo djelo, zato se toga klonite, da biste postigli što želite. Šejtan želi pomoću vina i kocke unijeti među vas neprijateljstvo i mržnju i od sjećanja na Allaha i obavljanja namaza odvratiti vas. Pa hoćete li se okaniti?” Veliki je broj i hadisa čiji nam sadržaj ukazuje na svu propast onoga ko konzumira bilo kakve vrste opojnih pića. U jednoj predaji koju je zabilježio Abdullah ibn Vehb od Sabita, a on od Ibn Omera, stoji da je Božji Poslanik rekao: “Uistinu je Allah prokleo vino, i onoga ko ga cijedi, i kome se cijedi, i ko ga pije, i ko ga toči, i ko ga nosi, i kome se nosi, i ko ga prodaje, i ko ga kupuje i ko se izdržava od njega.” Iz ovog hadisa jasno vidimo da je vino proketo na deset načina, ili bolje rečeno, prokleti su svi oni koji na bilo kakav način imaju dodir sa vinom. Alkohol spada među najstarije droge i, nažalost, još je droga koja stvara velike zdravstvene probleme korisnicima, prouzrokujući prije svega nasilje u svojoj užoj okolini. Droga se najčešće uzima iz sljedećih razloga:

1. Raspoloženje kod korisnika se poboljšava,
2. Korisnik uz pomoć droge bježi iz jedne njemu psihički neizdržive situacije,
3. Korištenjem droge korisnik (najčešće usamljena osoba) dobija “ulaznu kartu” za određenu vrstu zajedništva.

Historija je pokazala da svi opijati, kao i medalje, imaju i svoju drugu stranu. Međutim, postojanje ovih “drugih strana” uvijek je bilo teško priznati. Samom Sigmundu Frojdu trebalo je dosta vremena da shvati da kokain nije samo bijeli prah koji služi kao osvježivač za umorne, tužne i potištene ljude. Od životnih tegoba ne treba bježati u okrilje takozvane “pilule sreće”, niti našu znatiželju treba usmjeravati u pravcu bezopasnih droga, jer toga nema. Sa životnim nedaćama trebamo se sami nositi i savladivati ih bez korištenja bilo kakvih opijata, a naš jedini spas je u hodu ka Bogu, a ne bježanju od Njega. ♦

Amra Heljić

RELIGION AND DRUGS

Abstract

The history of drugs is always an exciting and fascinating subject of research. Drugs are as old as mankind; the only difference is in their use. Formerly, the use of drugs was restricted to the upper classes of adult males, on the occasion of special ceremonies, to enhance affiliation to the group. Nowadays there are no constraints on their use, which is no longer confined to adults but is increasingly widespread among the youth without any social control. Drugs and music are increasingly the focus bringing young people together in the great festivals and enjoyments of the subjects of this new kingdom. The pilgrimage of drug addicts on their common journey to the east is made by thousands of young people from the world over, hurrying to experience nirvana and achieve a state of purity of spirit and the peace of absolute love in the shade of some Buddhist temple or on the beaches of Goa.